

Пролог

Ніхто не пам'ятає миті свого народження. Ось і я його — свого народження — не пам'ятаю. Власне, це й неможливо, адже у немовлят іще не сформовані мозкові структури, які зберігають спогади. Я просто знаю те, що мені розповідали інші. *Mamá*, скажи, як я народилася? *Pues como todo el mundo*. Так само, як і всі інші. Жінка, лоно, плід і дитя насамкінець. Ось і весь шлях, *modus operandi*, який я вимальовувала подумки — дитиною, підлітком і навіть дорослою.

Уявляю собі сцену в лікарні або клініці. Лежить жінка.

Пітніє.

Її дихання уривчасте, а ноги підняті й широко розведені. Вона сильно тужиться, лікар нахилється до її промежини і зникає за простирадлом.

Лунає перший крик.

З'являється дівчинка.

Багато років я, юна, вихована на американських мильних операх, «Четвергах жахів»¹ на М6, «Двох фільмах або нічому»² на TF1 та «Останньому сеансі»³ з Едді Мітчеллом на FR3, саме так і уявляла власне народження. З матір'ю і мною в головних ролях. Усе іспанською — єдина деталь, стосовно якої немає жодного сумніву. Я народилася 2 листопада в Більбао, в Іспанії. Отже, діалоги в сцені звучать кастильською. Звук «р» дрижачий, як і має бути, а повітря, мабуть, тремтить від антиклерикальної лайки. Це все — чиста фантазія, і значно пізніше я зрозумію чому. Чому я захотіла стати режисеркою.

¹ «Четверги жахів» (*Les Jeudis de l'angoisse*) — загальна назва популярного у Франції 1990-х блока програм, присвяченого фільмам і серіалам у жанрі жахів, що транслювалися на каналі М6. Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.

² «Два фільми або нічого» (*Deux films sinon rien*) — програмний блок, що з 1989 року транслювався у Франції недільними вечорами на каналі TF1 і пропонував глядачам два фільми: зазвичай один свіжий, а інший — класичний. Джерелом натхнення для назви стала популярна реклама 1984 року «Рікар» або нічого».

³ «Останній сеанс» (*La dernière séance*) — французька телепрограма, присвячена класиці американського кіно, що виходила з 1982 по 1998 рік на каналі FR3. Ведучим програми був співак та актор Едді Мітчелл.

Я уявляла собі мізансцену й послідовність кадрів, які розкажуть про невідоме, про зяючу діру, про походження світу. І щоб утілити це, мусила навчитися режисерського ремесла. Тоді я могла б вибрати крупний план і довгий фокус на обличчі породіллі.

Камера. Мотор.

«Is something wrong?», she said
Of course there is
«You're still alive», she said
Oh, do I deserve to be?
Is that the question?
And if so, if so
Who answers, who answers?

Pearl Jam, Alive

«Щось не так?» — запитала вона.
Ще й як не так.
«Ти досі живий», — сказала вона.
Чи заслуговую я на це?
Ось це запитання?
І якщо так, якщо так,
Хто відповідь, хто відповідь?

Pearl Jam, «Живий» (англ.).

*(Alive, слова Едді Веддера,
альбом Ten гурту Pearl Jam. 1991.*

Sony Music Entertainment Inc.

Прим. авт.).

Коли Долорес схопила восьминога, той досі випльовував на каміння пінистий слиз. Вона його не боялась і міцно тримала там, де голова з'єднувалася з мацаками. Певно, він був із метр завдовжки. Головоногий м'яко огорнув руку Долорес однією з восьми слизьких кінцівок. Жодного натяку на страх чи огиду до обіймів тварини. Жінка поверталася з кам'янистого пляжу до бетонного бункера, що правив їй за домівку. Долорес не прикрила руки, попри січневий холод — вологий, убивчий зимовий холод галісійського узбережжя. На ній майоріла легенька квітчаста сукня, геть літня: по правді, жоден інший одяг їй не підходив, бо вагітний живіт ладен був ось-ось вибухнути.

Раптово здійнявшись, порив вітру взявся батожити її обгорілі щоки. Долорес ішла, примружившись, щоб піщинки не лізли під повіки, доки вона ступала на ганок будинку. Прямокутник

грубого бетону без оздоблення, барви чи хоча б найменшого натяку на красу. Побитий вітрами, дім стояв самотою в маленькому вибалку на океанському узбережжі за кілометр від села Гатейра. Як у людини може бути так мало архітектурних амбіцій? На першому поверсі розташувалася велика господарська кімната, а на другому — спальня. Єдиною принадою споруди видавався внутрішній дворик: там сохла білизна й височів вівтар гідних домогосподарок краю — кам'яні ночви, де жінка біла білизну, восьминогів і свого сина.

І коли Долорес заходилася лупцювати восьминога палицею по голові, почалися перші перейми. Вона розуміла, що назріває всередині. Боліло менше, ніж коли Сантьяго бив її чи жорстоко — силою — входив у неї. Подумки вона молилася Господу, Діві Марії, Фатімі й усім жінкам-мученицям. Зробіть так, щоб він не був таким дурбасом, як первісток. Щоб міг виходити в море ловити тріску. Щоб своїми руками збудував мені чудовий дім. Щоб захищав мене, коли його батько наважиться підняти на мене руку. Восьминіг корчився від болю. Долорес не спялась і гамселила його щораз лютіше. Перейми

скорочувалися, їх видавали теперішня трикутна форма живота Долорес і губи, ураз стиснуті в хиמרну подобу усмішки. Жінка не хотіла кричати. Натомість вона встромила пальці у тварину, шукаючи чорний скарб. Звела очі до неба, орієнтуючись тільки на дотик, а тоді всміхнулася: здобич знайдено. Великим і вказівним пальцями вона обережно витягнула прозору перламутрову залозу зі смачним темним соком. Зосереджено тримала її, щоб не проштрикнути, але похитнулася від чергових переймів. Електрична напруга в тілі стиснула руки. Мішечок луснув, розливаючи смоляне чорнило на пальці й білі ноги.

Долорес закричала: «¡Jesús!»¹. Та кликала вона не Божого Сина, ні, а свого рідного. П'ятирічного Хесуса з усмішкою ідіота й обличчям янголятка. Малий причвалав. На його брудному обличчі сяяв щасливий вираз дитини, яку нарешті покликала мама. Вона послала його по сусідку. «¡Date prisa imbécil!»¹. Хесус кинувся бігти.

Чекаючи на допомогу, Долорес пішла всередину й поставила грітися воду. Жінку спотворював

¹ «Поквапся, дурбецало!» (исп.).